

Til Våler kommune v/ordfører Lise Berger Svenkerud

Fra La Naturen Leve (LNL)

Kopi: Fylkesmannen i Innlandet

Dato: 29. mai 2019

Vedtak i Våler kommunestyre 27. mai 2019. VEDTAKET PÅKLAGES

Våler kommunestyre fattet i møte 27. mai følgende vedtak:

1. Våler kommune viser til brev fra Kommunal og Moderniseringsdepartementet av 29.03.19 til Bjørkan Stav Advokatfirma AS, samt betenkning fra KS advokatene, og slår fast at frist for start av anlegget i Kjølberget etter dette var 11.05.19.
2. Våler kommune konstaterer at Austri Kjølberget DA ved utløpet av fristen har igangsatt arbeidet ved at de har gjennomført en langvarig og kostbar prosess fram mot beslutningen om utbygging. Dette arbeidet har bestått i ulike vindmålingsprosjekter for å konstatere om vinden i området er sterk og stabil nok, diverse boring i grunn for å fastslå hvilke typer fundamentering som skal benyttes. Langvarige prosesser med leverandører for å komme fram til de beste løsningene for kraftverket både miljømessig og økonomisk. Austri Kjølberget har bestilt og foretatt betaling for nær en tredjedel av den planlagte utbyggingskostnaden. I tillegg har utbygger i utgangspunktet ikke forholdt seg til en frist etter plan og bygningsloven, men til fristen som er fastsatt i konsesjonen. Til tross for dette var også anleggsarbeidene i marka så vidt påbegynt 11.05.19.
3. Våler kommune konstaterer at Austri Kjølberget DA har lovlig dispensasjon fra kommuneplanen for Våler i vedtaket av 09.05.2016.
4. Våler kommune forventer at alle parter forholder seg til dette i det videre, og at utbygger forholder seg likt til alle vertskommuner.

Vedtaket påklages herved, i det vi legger til grunn at det her dreier seg om et enkeltvedtak, jfr. fvl § 2: *Enkeltvedtak, et vedtak som gjelder rettigheter eller plikter til en eller flere bestemte personer.* Vedtaket gir utbygger rettigheter som ellers ikke ville foreligget.

Det vil i det følgende bli redegjort for klagens bakgrunn og dens rettslige begrunnelse.

NB! Klagen kreves gitt oppsettende virkning. Anleggsarbeidene som nå pågår, er helt ødeleggende for de naturverdier denne klagen er ment å beskytte. De kan ikke fortsette før klagen er endelig avgjort av Fylkesmannen i Innlandet og eventuelt av departementet. Det vises her til departementets inngripen i Frøyasaken 27. mai d. å, der nettopp naturinngrepene er en viktig del av begrunnelsen for å stoppe anleggsarbeidene mens saken behandles.

Vi nevner for ordens skyld at organisasjonen La Naturen Leve (heretter LNL) er en riksdekkende naturvernorganisasjon med org.nr. 9124 05 869, se <https://lanaturenleve.no>. Vi har mange medlemmer i Våler kommune og i Finnskogenområdet. Nærværende klage fremmes i samarbeid med følgende tre lokale organisasjoner:

Levende Finnskog uten vindkraft; Nei til vindkraft på Kjølberget. Bevar Finnskogen & Finnskogleden;

samt Natur eller vindkraft? Bevar Finnskogen.

Det var La Naturen Leve som i brev til Våler kommune 12. mai satte hele denne saken i gang. Vi har rettslig klageinteresse, jfr. fvl. § 28.

Klagens bakgrunn

1. I vedtak fattet i Våler kommunestyre 9. mai 2016 fikk Austri Vind (senere Austri Kjølberget DA, heretter bare Austri), med hjemmel i PBL § 19-2 dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for bygging av Kjølberget vindkraftverk. Vedtaket ble meddelt tiltakshaver 11. mai samme år.

Fra dette tidspunkt løp en treårsfrist, jfr. PBL § 21-9. Det følger av bestemmelsen at dersom tiltaket ikke satt i gang senest 3 år etter at tillatelse er gitt, faller tillatelsen bort. Det kan ikke gis fristforlengelse.

Ved fristens utløp 11. mai 2019 kunne det konstateres at arbeidene ved Kjølberget vindkraftverk ikke var «satt i gang» slik loven krever. LNL gjorde kommunen oppmerksom på forholdet i brev av 12. mai og redegjorde for saken:

[Kjølberget vindkraftverk, Hedmark. Utbygger mangler gyldig tillatelse - brev til ordfører](#) (

(NB: Ovenstående og alle følgende lenker er vedlagt som PDF-filer til e-posten som oversender denne klagen, for det tilfelle at lenkene ikke skulle fungere).

Bl.a. viste vi til det vedtak fylkesmannen i Trøndelag nylig hadde truffet i Frøyasaken, [froya-vindkraft Fylkesmannens vurdering vedr oversittelse av frist](#)

2. Vårt brev resulterte i at kommunen den 13. mai sendte følgende brev til Austri: [Eventuell bortfall av dispensasjon fra Kommuneplanens Arealdel. Kjølberget vindkraftverk.](#)

Vi går ikke her i detalj om sakens videre utvikling, men henviser til våre to etterfølgende brev til kommunen, det ene datert 15. mai, [LNLs tilsvare til Austris anførsler av 14. mai](#)

og det andre 16. mai, [LNL-notat vedr. Kjølberget 16. mai 19](#)

I brevene utdyper vi og begrunner våre opprinnelige anførsler og påviser at arbeidene ikke er igangsatt.

3. Kommunen ba KS-advokatene om en vurdering av saken. De konkluderte slik i et notat 16. mai:
Slik vi har fått beskrevet arbeidet med opprensning av grøfter, skilting og snørydding, og basert på vår oppfatning av omfanget av dette, er det vår vurdering at det er tale om utført arbeid som verken alene eller tilsammen er tilstrekkelig for at tiltaket kan sies å være «satt i gang» i lovens forstand. Etter vår oppfatning dreier det seg her i hovedsak om forberedende arbeider. Som det fremgår av forarbeidene er rent forberedende arbeid ikke tilstrekkelig for å avbryte treårsfristen.
[Notat - Spørsmål om bortfall av dispensasjon vedrørende vindkraftverk i Våler kommune](#)

4. Rådmannen avga deretter følgende innstilling til kommunestyret, som var innkalt til møte 20. mai:

1. Våler kommune viser til brev fra Kommunal og Moderniseringsdepartementet av 29.03.19 til Bjørkan Stav Advokatfirma AS, samt betenkning fra KS advokatene, og slår fast at frist for start av anlegget i Kjølberget etter dette utløp 11.05.19.
2. Våler kommune har ved selvsyn kunnet konstatere at de reelle anleggsarbeidene ikke i tilstrekkelig grad var igangsatt på tidspunktet dispensasjonen utløp, og at fristen for oppstart følgelig er oversittet.
3. Austri Vind må umiddelbart stanse anleggsarbeidet i Kjølberget inntil det foreligger rettslig grunnlag for arbeidene.

Som grunnlag for rådmannens innstilling forelå bl. a. følgende utsagn, inntatt i saksutredningen:

Våler kommune ved Asgeir Rustad var på befaring i området 15.05. På dette tidspunktet var reelle anleggsarbeider ikke igangsatt. Området er skiltet og avsperrert som anleggsområde. Vakhold er etablert. Ett arbeidsteam på fem mann var i ferd med å rydde småvegetasjon langs innferdsåren inn i anleggsområdet. Det ble observert en hogstmaskin hensatt ved innkjøringen til anleggsområdet. En brakke var nylig oppsatt i krysset hvor vegen tar av opp mot Kjølbergssmyra. En gravemaskin som er benyttet til å åpne stikkrenner og grøfter langs vegen sto i krysset ved Kjølbergssmyra og ett mobilt knuseverk var plassert hvor masseuttaket skal anlegges.

Ut fra dette kan ikke rådmannen se at tilstrekkelig anleggsvirksomhet var igangsatt til å avbryte en eventuell treårsfrist.

http://www.vaaler-he.kommune.no/innsyn_politisk/wfdocument.ashx?journalpostid=2019005127&dokid=191492&versjon=5&variant=A&

5. Møtet den 20. mai resulterte i at saken ble utsatt uten realitetsbehandling. Nytt møte ble berammet til 27. mai og avholdt denne dato. Til møtet forelå rådmannens innstilling uendret, se ovenfor.
6. Før kommunestyret ble satt 27. mai kl. 17, ble det innkalt til formannskapsmøte kl. 16. Det var ikke utsendt saksliste eller annen dokumentasjon. I dette møtet fremla ordføreren følgende forslag, som så ble vedtatt av formannskapet:
1. Våler kommune viser til brev fra Kommunal og Moderniseringsdepartementet av 29.03.19 til Bjørkan Stav Advokatfirma AS, samt betenkning fra KS advokatene, og slår fast at frist for start av anlegget i Kjølberget etter dette var 11.05.19.
  2. Våler kommune konstaterer at Austri Kjølberget DA ved utløpet av fristen har igangsatt arbeidet ved at de har gjennomført en langvarig og kostbar prosess fram mot beslutningen om utbygging. Dette arbeidet har bestått i ulike vindmålingsprosjekter for å konstatere om vinden i området er sterk og stabil nok, diverse boring i grunn for å fastslå hvilke typer fundamentering som skal benyttes. Langvarige prosesser med leverandører for å komme fram til de beste løsninger for

kraftverket både miljømessig og økonomisk. Austri Kjølberget har bestilt og foretatt betaling for nær en tredjedel av den planlagte utbyggingskostnaden. I tillegg har utbygger i utgangspunktet ikke forholdt seg til en frist etter plan og bygningsloven, men til fristen som er fastsatt i konsesjonen. Til tross for dette var også anleggsarbeidene i marka så vidt påbegynt 11.05.19.

3. Våler kommune konstaterer at Austri Kjølberget DA har lovlig dispensasjon fra kommuneplanen for Våler i vedtaket av 09.05.2016.

4. Våler kommune forventer at alle parter forholder seg til dette i det videre, og at utbygger forholder seg likt til alle vertskommuner.

Vedtaket ble så forelagt kommunestyret, som sluttet seg til det med 10 mot 9 stemmer.
[Dispensasjon fra kommuneplanen, Kjølberget Vindkraftverk Utløpt varighet.](#)

7. Det er dette siste vedtaket, og måten det ble til på, nærværende klage gjelder.

Klagens rettslige grunnlag

Det er i lys av det som er anført ovenfor og sakens øvrige dokumenter, herunder avgjørelsen fra Fylkesmannen i Trøndelag vedr. Frøyasaken, åpenbart at vedtaket i Våler kommunestyre 27. mai er ugyldig og må oppheves.

Denne oppfatningen hviler på to grunnlag:

1. Kommunestyret tolker PBL § 21 – 9 feil.

For det første er det slik at Austri's fysiske anleggsarbeider ikke er av et slikt omfang at treårsfristen er avbrutt. De er ikke i nærheten av å tilfredsstille lovens og forarbeidenes krav. Det vises her til LNLs tre brev nevnt ovenfor, til Frøyasaken, til rådmannens innstilling og til de observasjoner i terrenget som er sitert ovenfor under pkt. 4, samt KS-advokatenes konklusjoner.

Og for å avskjære en mulig innsigelse fra utbyggers side: I vår sak foreligger ingen aksjoner eller demonstrasjoner som har vanskeliggjort oppstart av arbeidene. Det atskiller den fra Frøyasaken.

For det annet gir ikke loven anledning til å trekke inn tiltakshavers økonomiske disposisjoner og forberedelser når evt. fristavbrudd skal vurderes. Når kommunestyret f. eks. vektlegger at det er «gjennomført en langvarig og kostbar prosess» og at «Austri Kjølberget har bestilt og foretatt betaling for nær en tredjedel av den planlagte utbyggingskostnaden» – så er dette saken uvedkommende. Faktum er at Austri har oversittet lovens frist. Da er eventuelle innkjøp og inngåtte leverandøraftaler foretatt på utbyggers eget ansvar. Det samme gjelder for øvrig den inngåtte investeringsavtalen med utenlandsk investor. Ikke noe av dette tilfredsstiller kravene i PBL § 21-9 og gir intet grunnlag for å hevde at arbeidene er satt i gang.

Vi vektlegger også at vi i dette tilfellet har å gjøre med en profesjonell aktør med store ressurser og god tilgang på juridiske tjenester. Det må forventes at Austri er orientert om

sentrale lovbestemmelser og følger dem. Ansvar for at så ikke er tilfellet, påhviler Austri alene.

2. Saksbehandlingen forut for og under formannskapetets møte 27. mai tilfredsstiller ikke forsvarlige prinsipper for kommunal saksforberedelse.

Vi er ikke kjent med Våler kommunes møtereglement, men minner om kommunelovens § 39:

1. *Kommunestyret og fylkestinget fastsetter selv ved reglement nærmere regler for saksbehandlingen i folkevalgte organer.*

Det ville forbause oss om avholdelsen av formannskapetets møte på den måten det her er skjedd, er i tråd med kommunens reglement. Dette bes vurdert under klagebehandlingen i kommunen og hos Fylkesmannen.

Vi minner også om samme lovs § 32:

2. *Lederen av folkevalgt organ setter opp sakliste for det enkelte møte. Innkalling til møtet skal sendes organets medlemmer med høvelig varsel, og skal inneholde en oversikt over de saker som skal behandles.*
3. *Saklisten til møtet og andre dokumenter som ikke er unntatt fra offentlighet, skal være tilgjengelig for allmennheten. Møte i folkevalgte organer skal kunngjøres på hensiktsmessig måte*

Vi konstaterer at formannskapsmøtet ikke var kunngjort/innkalt på forhånd. Det forelå en innstilling fra administrasjonen (den samme som til kommunestyrets møte 20. mai) – men intet hint om at ordføreren ville fremme et avvikende forslag. Hennes forslag ble opplest i møtet og satt under avstemning uten noen form for dokumentasjon, faglige orientering eller konsekvensutredning. En så drastisk endring av rådmannens innstilling, med så store konsekvenser for natur og mennesker i området, skulle selvsagt vært undergitt en grundig forberedelse. Slik det nå ble gjort, ble formannskapet nærmest overrumplet uten mulighet til en forsvarlig vurdering og opplyst debatt.

Dermed led også det etterfølgende kommunestyremøtet av de samme mangler. Representantene hadde valget mellom en grundig forberedt innstilling fra rådmannen med relevant dokumentasjon, og et fullstendig udokumentert formannskapsvedtak fattet i all hast etter påtrykk fra ordføreren, uten noen form for faglig utredning/forankring. Stemmetallet 10 – 9 gjenspeiler sannsynligvis den frustrasjonen mange følte, men viktigere i et rettslig perspektiv er dette: Saksbehandlingen er ikke i tråd med grunnleggende, kommunale saksbehandlingsprinsipper og vedtaket er ugyldig.

Vi reagerer også på at ordføreren i kommunestyremøtet 27. mai kaller Austri for kommunens «forretningspartner» - og dermed impliserer at Austri er berettiget til en annen behandling enn andre. Det er selvsagt i strid med sentrale forvaltningsrettslige prinsipper.

[Se opptak fra møtet her.](#)

På sine egen Facebookside omtaler ordføreren møtet 27. mai på følgende måte:

"Jeg mener vi gjorde en ryddig avklaring fordi et utbyggingsprosjekt til en halv milliard (mitt anslag) rett og slett er for stort til at vi kan ha vedtak på flisespikingsnivået, hvor den eneste sikre effekten er å trenere en utbygging som uansett kommer"

At ordføreren karakteriserer kommunestyrets behandling av en så sentral sak for kommunens innbyggere som flisespikking og trenering, er oppsiktsvekkende og ikke egnet til å styrke tilliten til saksbehandlingen.

La Naturen Leve konkluderer:

- 1. Kommunestyrets vedtak av 27. mai 2019 er ugyldig på grunn av**
  - a. feil lovanvendelse**
  - b. uforsvarlig/mangelfull saksbehandling**

og må omgjøres i et hastig sammenkalt kommunestyremøte.

- 2. I motsatt fall: Våler kommune må uten ugrunnet opphold videresende denne klagen til Fylkesmannen i Innlandet til avgjørelse.**

- 3. I begge tilfelle: Klagen gis oppsettende virkning. Alle anleggsarbeider må stoppes umiddelbart inntil endelig avgjørelse i saken foreligger. Dersom kommunen ikke selv stopper arbeidene, bes Fylkesmannen om å treffe vedtak om dette så raskt som overhodet mulig.**

Vi gir gjerne utfyllende dokumentasjon og besvarer spørsmål denne klagen måtte foranledige.

Oslo, 29. mai 2019

For La Naturen Leve
Vidar Lindefjeld

juridisk rådgiver